

ZBIOROWOŚĆ, SPOŁECZNOŚĆ, GRUPY SPOŁECZNE, RODZINA

Zbiorowość i społeczność

Zbiorowość – jest to pewna grupa ludzi zamieszkująca określony obszar. To zespół ludzi, w którym wytworzyła się i utrzymuje (choć przez krótki czas) więź społeczna

Wspólnota grupa niesformalizowana, którą łączy wspólne dziedzictwo kulturowe, na które składają się wydarzenia historyczne, osiągnięcia, obyczaje i tradycje

Więzi społeczne – relacje i zależności między jednostkami (osobami), jednostką a grupą lub między grupami, zbiorowościami.

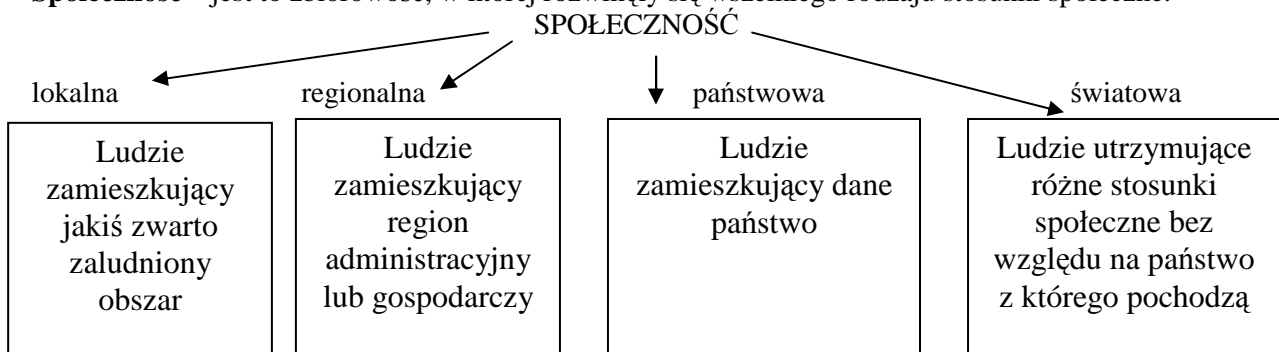
a) Typy więzi społecznych:

- **więzi naturalne** – dotyczą zbiorowości, których podstawa jest wspólne pochodzenie lub pokrewieństwo.
- **więzi zrzeszeniowe** – tworzone są na zasadzie dobrowolności przez ludzi należących do organizacji społecznych i politycznych. Dotyczą również zależności służbowych w pracy.
- **więzi stanowione** – są narzucane z zewnątrz lub stanowione siłą (internat, więzienie, jednostka wojskowa)

b) Przykłady zbiorowości:

- para – najmniejsza forma zbiorowości
- krąg społeczny – zbiorowość powstająca w wyniku ciągle występujących styczności społecznych lub wspólnych zainteresowań – ludzie wspólnie dojeżdżający do pracy, koledzy ze szkoły, znajomi z pracy.

Społeczność – jest to zbiorowość, w której rozwinęły się wszelkiego rodzaju stosunki społeczne.

Społeczeństwo – wyodrębniona społeczność, która stanowi pewien zamknięty układ, mający wyspecjalizowane instytucje różnego typu (ekonomiczne, kulturowe, polityczne) integrujące mniejsze społeczności wchodzące w jej skład.

Funkcjonowanie jednostki w grupie

- **postawa konformistyczna** - podporządkowanie się jednostki normom, wartościom, poglądom i wzorcom zachowań. Może przybrać postać:
 - legalizmu – przestrzeganie reguł bez względu na ich treść, wynikające z przekonania, że trzeba się do nich stosować.
 - oportunistu – przestrzeganie reguł mimo ich nie uznawania, z obawy przed sankcjami społecznymi.
- **postawa nonkonformistyczna** – przejawia się krytycznym stosunkiem jednostki do reguł postępowania obowiązujących w grupie oraz przedkładania własnego zdania nad opinie otoczenia.
- **postawa antykonformistyczna** – bezrefleksyjne odrzucenie wszystkich obowiązujących norm społecznych.

Grupy społeczne

Grupa społeczna – jest to grupa ludzi, których łączą określone stosunki społeczne: pokrewieństwa, przyjaźni, nienawiści, wrogości, solidarności, zależności. Grupę tworzą, co najmniej 3 osoby.

Cechy grupy społecznej:

- **celowość** – grupa powstaje dla zrealizowania określonego celu
- **odrębność** – grupy różnią się między sobą pewnymi elementami
- **struktura** – w każdej grupie mamy przywódcę, wzory postępowania oraz metody kontroli
- **wartości** – osoby należące do grupy postępują zgodnie z przyjętymi normami, wartościami
- grupę tworzą co najmniej 3 osoby

Rodzaje grup społecznych.

Grupy dzielimy ze względu na różne kryteria:

a) ze względu na wielkość dzielimy je na:

- grupy małe – wszyscy członkowie się znają
- grupy duże – członkowie się nie znają (np. armia)

b) ze względu na rodzaj więzi:

- grupy pierwotne - grupy do których należymy „odgórnie” np. rodzina czy grupa rówieśnicza – nie mamy wpływu na przynależność do tych grup
- grupy wtórne – tworzone dla osiągnięcia określonego celu; sami decydujemy czy chcemy do nich należeć (np. partia polityczna)

c) ze względu na członkostwo

- grupy inkluzywne – otwarte, do których każdy może przystąpić
- grupy ekskluzywne – grupy dla wybrańców; żeby przystąpić do takiej grupy trzeba spełniać wysokie wymagania

d) ze względu na trwałość więzi

- grupy krótkotrwałe
- grupy trwałe

e) ze względu na organizację

- grupy formalne – mają pewną określoną strukturę, cel i normy postępowania, spisane z reguły w regulaminie
- grupy nieformalne – członkowie opierają swe stosunki na przyjętych zwyczajach, nie ma regulaminu

Np. rodzina jest grupą małą, pierwotną, nieformalną i trwałą

Rodzina

Rodzina – podstawowa grupa społeczna; grupa złożona z osób połączonych stosunkiem małżeńskim i rodzicielskim. Więzy podstawowe to: małżeństwo i rodzicielstwo.

Rodzina – kobieta i mężczyzna połączeni prawnym związkiem małżeńskim oraz pozostające na ich utrzymaniu dzieci.

Funkcje rodziny:

- funkcja ekonomiczna – zaspokajanie potrzeb materialnych członków
- funkcja socjalizacyjna – przygotowanie dzieci do życia i pełnienia ról społecznych
- funkcja stratyfikacyjna – osiąganie określonej pozycji społecznej
- funkcja rekreacyjna – zaspokajanie potrzeby odpoczynku
- funkcja kulturowa – przekazywanie dziedzictwa kulturowego, tradycji, zwyczajów itp.
- funkcja opiekuńcza – sprawowanie opieki nad dziećmi, osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- funkcja prokreacyjna – przedłużanie gatunku

Podstawowy dokument prawny regulujący kwestie związane z rodziną to **Prawo rodzinne i opiekuńcze (Kodeks rodzinny i opiekuńczy z 1964 r.)**. Zawiera on przepisy dotyczące:

- stosunków wynikających z małżeństwa
- stosunków wynikających z pokrewieństwa
- stosunków wynikających z powinowactwa

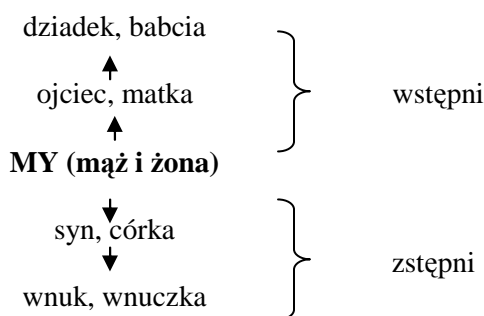
- stosunków wynikających z przysposobienia
- zawiera przepisy dotyczące instytucji opieki i kurateli

Co oznaczają te pojęcia?

- **małżeństwo** – zalegalizowany związek kobiety i mężczyzny
- **pokrewieństwo** – pochodzenie od wspólnego przodka
- **powinowactwo** – związek rodzinny między małżonkiem a krewnymi współmałżonka
- **przysposobienie** – prawne uznanie cudzego dziecka za własne

Pokrewieństwom – związek krwi między osobami pochodzącymi od wspólnego przodka.

- pokrewieństwo w linii prostej – osoby pochodzą jedna od drugiej (pradziadkowie, dziadkowie, rodzice, dzieci, wnuki, prawnuki)
- pokrewieństwo w linii bocznej - osoby mają wspólnego przodka, lecz nie pochodzą jedna od drugiej

Małżeństwo

Zawarcie związku małżeńskiego:

- **oświadczenie kobiety i mężczyzny**, że wstępują w związek małżeński złożone przed kierownikiem USC, złożone w obecności świadków
- ślub wyznaniowy na podstawie **konkordatu z 1993 r.** Ludzie wierzący mogą zawrzeć związek małżeński w kościele – składają oświadczenie w obecności duchownego, który wydaje zaświadczenie podpisane przez małżonków i świadków. Zaświadczenie musi zostać dostarczone do USC w ciągu 5 dni od zawarcia związku małżeńskiego. Dopiero wówczas kierownik USC sporządza akt małżeństwa.

Przeszkody w zawarciu związku małżeńskiego:

- **wiek** – zarówno kobieta jak i mężczyzna muszą mieć ukończone 18 lat; w pewnych sytuacjach sąd rodzinny może wyrazić na zawarcie przez kobietę, która ukończyła 16 lat – kobieta taka zyskuje pełnię praw obywatelskich; mężczyzna nie może zawrzeć związku małżeńskiego wcześniej
- **całkowite ubezwłasnowolnienie** z powodu choroby psychicznej lub niedorozwoju umysłowego – zawarcie małżeństwa następuje poprzez oświadczenie woli. osoba chora psychicznie nie jest w stanie świadomie złożyć takiego oświadczenia.
- jedna z osób chcących zawrzeć związek małżeński pozostaje w ważnym związku z inną osobą (popelnia **bigamię**)
- **pokrewieństwo** w linii prostej lub w linii bocznej z rodzeństwem rodzonym i przyrodnim oraz przysposabiającym przysposobionym.

Typy małżeństw:

- **monogamiczne** – 1 kobieta i 1 mężczyzna
- **poligamiczne** – 1 mężczyzna i wiele kobiet
- **poliandryczne** – 1 kobieta i wielu mężczyzn

Ustanie małżeństwa następuje :

- na skutek śmierci jednego z małżonków
- rozwód – orzeka sąd okręgowy gdy nastąpił trwały rozkład pożycia małżeńskiego

Separacja – uchylenie wspólnoty małżeńskiej bez prawa wstąpienia w nowy związek.